

Anne Baba Stres Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anne Baba Stres Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15982>

Özet

Anne Baba Stres Ölçeği (ABSÖ), ebeveynlerin çocuk yetiştirme sürecinde deneyimledikleri stresi ölçmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçek, temel olarak iki ana alandan oluşur: Çocuğa ilişkin zorlukları kapsayan **Çocuk Alanı** ve ebeveynin kişisel zorlukları ve kaynakları değerlendirilen **Ebeveyn Alanı**. Türkiye uyarlaması Çekiç, Akba ve Hamamcı (2015) tarafından gerçekleştirilmiş olup, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile psikolojik danışmanlık ve klinik uygulamalar için kullanıma uygunluğu gösterilmiştir.

Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme kullanmakta olup, her iki ana alanda da yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahiptir (Çocuk Alanı için $\alpha=.92$; Ebeveyn Alanı için $\alpha=.95$; Toplam ölçek için $\alpha=.96$).

Anahtar Kelimeler

Anne baba stresi, ebeveynlik, stres ölçeği, psikometrik araç, Likert ölçeği, uyarlama, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi.

Yazarlar

Ali Çekiç, Tuba Akba, Zeynep Hamamcı.

Amaç

Anne Baba Stres Ölçeği'nin temel amacı, ebeveynlerin çocuk yetiştirme rolü bağlamında deneyimledikleri psikolojik **stres** düzeylerini ve bu stresin kaynakları kapsamlı bir şekilde belirlemektir. Ölçek, hem çocuğun davranışsal ve duygusal özelliklerinden kaynaklanan baskıyı hem de ebeveynin kişisel yeterlilik algısı ve sosyal destek sistemlerindeki eksikliklerden doğan zorlukları ölçmeyi hedefler.

Ölçeğin Türkiye'ye uyarlanması, yerel popülasyonda ebeveyn stresini geçerli ve güvenilir bir biçimde değerlendirebilecek standart bir araç sağlamayı amaçlamıştır. Bu sayede klinik ve araştırmacı ortamlarında ebeveynlerin yaşadıkları zorlukların tespiti ve müdahale programlarının geliştirilmesi kolaylaşmıştır.

Yapı

Anne Baba Stres Ölçeği (ABSÖ), **ebeveyn stresi** yapısını iki temel alanda inceleyen çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu iki ana alan, çocuğun özellikleri ile ilgili stres kaynakları (Çocuk Alanı) ve ebeveynin kendisi, çevresi ve yeterlilik algısı ile ilgili stres kaynakları (Ebeveyn Alanı) içermektedir.

Çocuk Alanı (ÇA) alt boyutları (Dikkat Eksikliği/Hiperaktivite, Duygu Durum, Kabul Edilebilirlik, Uyumluluk, Talepkarlık, Desteklenen Ebeveyn), ebeveynin çocuğun davranışları, duygusal durumunu ve uyumunu algılayış biçiminden kaynaklanan stresi yansıtır. Ebeveyn Alanı (EA) alt boyutları (Yeterlik, Başlanma, Rolün Kısıtlanması, Depresyon, Etkisizlik, İzolasyon, Saflık) ise ebeveynin **yeterlik** algısı, sosyal izolasyonu, ruh sağlığı ve eylemleri gibi kişisel ve çevresel faktörlerden kaynaklanan baskıyı değerlendirir.

Geçerlik

Anne Baba Stres Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Elde edilen uyum indeksleri, ölçeğin teorik yapısının Türk örnekleminde doğrulandığını göstermektedir. Hem Çocuk Alanı hem de Ebeveyn Alanı için uyum değerleri literatürde kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur ($p < .000$).

Çocuk Alanı (ÇA) İlişkin Uyum İndeksleri:

Uyum İndeksi (χ^2/df): 1.693
Yıllık Uyum İndeksi (GFI): 0.84
Düzeltilmiş Yıllık Uyum İndeksi (AGFI): 0.82
Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI): 0.85
Standartlaştırılmış Kök Ortalaması Artması (SRMR): 0.056
Yaklaşık Hata Karekök Ortalaması (RMSEA): 0.042

Ebeveyn Alanı (EA) İlişkin Uyum İndeksleri:

Uyum İndeksi (χ^2/df): 1.720
Yıllık Uyum İndeksi (GFI): 0.82
Düzeltilmiş Yıllık Uyum İndeksi (AGFI): 0.80
Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI): 0.88
Standartlaştırılmış Kök Ortalaması Artması (SRMR): 0.052
Yaklaşık Hata Karekök Ortalaması (RMSEA): 0.043

Bu değerler, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı başarıyla bir şekilde ölçtüğünü ve modelin veriyle yeterli düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Anne Baba Stres Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirlik analizleri, **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Elde edilen katsayılar, ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir.

Çocuk Alanı (ÇA) Güvenirlik Değerleri:

Çocuk Alanı alt boyutlarının Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları 0.56 ile 0.87 arasında değişmektedir.

Çocuk Alanı toplam puanı için Cronbach Alfa değeri **0.92** olarak bulunmuştur.

Ebeveyn Alanı (EA) Güvenirlik Değerleri:

Ebeveyn Alanı alt boyutlarının Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları 0.73 ile 0.89 arasında değişmektedir.

Ebeveyn Alanı toplam puanı için Cronbach Alfa değeri **0.95** olarak tespit edilmiştir.

Ölçeğin tamamına ilişkin genel iç tutarlık katsayısı ise **0.96** olarak rapor edilmiştir. Bu sonuçlar, ABSÖ'nün yüksek düzeyde güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal uygunluğunu incelemek amacıyla **doğrulayıcı faktör analizi** (DFA) kullanılmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin orijinal yapısına uygun olarak iki ana faktörden oluştuğunu desteklemektedir: Çocuk Alanı ve Ebeveyn Alanı. Bu iki ana alan, toplamda 13 alt boyuta ayrılmaktadır.

DFA sonuçlarında elde edilen uyum indeksleri, modelin Türk kültürüne uyarlanmış veri setine kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını göstermiştir. Bu durum, Anne Baba Stres Ölçeği'nin çok boyutlu yapısının geçerliliğini kanıtlamakta ve ebeveyn stresinin farklı kaynaklarının başlıca olarak ölçüldüğünü ortaya koymaktadır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullanır. Cevaplar 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişmektedir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler (Anne ve Babalar)

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan, çocuk sahibi olan veya birincil bakım üstlenen yetkinler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçeği.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn stresi, çocuk yetiştirme, psikolojik değerlendirme, aile terapisi, psikometrik özellikler, iç tutarlılık, Gaziantep Üniversitesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ali Çekiç

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim Adresi: alicekic1@hotmail.com

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Uyarılama Yılı: 2015

Özinler ve Kullanım: Ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanım için sorumlu yazar Ali Çekiç ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Kaynağı: Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [anne-baba-stres-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çekiç, A., Akbağ, T. ve Hamamcı, Z. (2015). Anne Baba Stres Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarılması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 647-667. Makaleye şu adresten ulaşılabilir: [jss.gantep.edu.tr](#).

Anne Baba Stres Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Anne Baba Stres Ölçeği (ABSÖ), Çocuk ve Ebeveyn olmak üzere iki alandan oluşmaktadır.

Çocuk Alanının (ÇA) Alt Boyutları:

Dikkat Eksikliği/Hiperaktivite (DEH)

Desteklenen Ebeveyn (DE)

Duygu Durum (DU)

Kabul Edilebilirlik (KE)

Uyumluluk (UY)

Talepkarlık (TA)

Ebeveyn Alanının (EA) Alt Boyutları:

Yeterlik (YE)

Bağlanma (BA)

Rolün Kısıtlanması (RO)

Depresyon (DEP)

Etkinlik (E)

Çözüm (Z)

Sağlık (SA)

ARABPSYCHOLOGY.COM